

Zwyczaje i obrzędy bożonarodzeniowe w różnych krajach

Święta Bożego Narodzenia są najbardziej oczekiwanym i niezwykle ważnym wydarzeniem w polskiej tradycji. Jest to święto rodzinne, które spędzamy w gronie najbliższych i przyjaciół. Święta Bożego Narodzenia poprzedza okres adwentu - czas czuwania i przygotowań do zbliżających się świąt. W **Polsce** święta rozpoczyna Wigilia. Słowo „wigilia” wywodzi się z języka łacińskiego i oznacza „czuwanie”. Wigilia Bożego Narodzenia na stałe weszła do tradycji w XVIII w.

Tradycja obchodów świąt Bożego Narodzenia jest głęboko zakorzeniona nie tylko w narodzie polskim. Na całym świecie katolicy świętują narodzenie Jezusa, ale w każdym kraju panują nieco odmienne zwyczaje.

W **Hiszpanii** odpowiednikiem opłatka jest chałwa. Przed Bożym Narodzeniem każda rodzina hiszpańska zaopatruje się w nową szopkę. Wigilijna wieczerza rozpoczyna się po pasterce. Następnie wszyscy wychodzą na ulice oświetlone tysiącami barwnych żarówek, śpiewają kolędy, tańczą i bawią się do rana. Głównym daniem jest pieczona ryba oraz ciasto Trzech Króli, w którym zapieka się drobne upominki. Prezenty rozdawane są 6 stycznia w święto Trzech Króli na pamiątkę darów, które Jezus otrzymał od mędrców ze Wschodu.

W **Wielkiej Brytanii** wigilijny posiłek zaczyna się w południe w ścisłym gronie rodzinnym. Obiad, bo trudno tu mówić o wieczerzy, składa się z pieczonego indyka i „płonącego puddingu”. Wieczorem w Wigilię angielskie dzieci wywieszają swoje pończochy za drzwi, by nazajutrz rano odnaleźć je wypełnione prezentami. Tu narodził się zwyczaj pocałunków pod jemiolą wiszącą u sufitu. Taki pocałunek przynosi szczęście i spełnienie życzeń.

W **Niemczech** „Boże Narodzenie” obejmuje trzy dni: 24 grudnia - „Wigilię”, pierwszy dzień Świąt Bożego Narodzenia, narodziny Jezusa Chrystusa (25.12.) i drugi dzień Świąt Bożego Narodzenia (26.12.). W Wigilię w chrześcijańskich rodzinach przed lub po uczestnictwie we mszy świętej zapala się świece na choince i wtedy rozpoczyna się „gwiazdka” tzw. „Bescherung”. Śpiewa się lub słucha kolęd i członkowie rodziny obdarowują się wzajemnie prezentami. Dzieciom opowiada się legendę mówiącą, iż prezenty przyniósł Święty Mikołaj lub Dzieciątko Jezus. W pierwszym i drugim dniu Świąt Bożego Narodzenia wielu ludzi udaje się do kościoła na świąteczne msze. 25 i 26 grudnia są dniami świątecznymi wolnymi od pracy.

Greckie Boże Narodzenie jest spokojnym, uroczystym okresem. Gorący okres rozpoczyna się 6 grudnia w dniu Świętego Mikołaja, kiedy to wszyscy wymieniają

się podarunkami i trwa aż do 6 stycznia - święta Trzech Króli. Na dzień przed Bożym Narodzeniem i Nowym Rokiem dzieci śpiewają coś na wzór kolęd, chodząc od domu do domu. Te kolędy mają błogosławić domostwa. Za śpiew dzieci często nagradzane są słodyczkami i suszonymi owocami. Na prawie każdym stole można znaleźć „Christopsomo” („Chleb Chrystusa”). Jest to okrągły bochenek ozdobiony na szczycie krzyżem, wokół którego ludzie stawiają symbole z ciasta przedstawiające wszystko to, co oznacza długotrwałość. Choinki nie są powszechnie używane w Grecji, a prezenty są wręczane 1 stycznia.

We **Francji** świąteczną atmosferę wyczuwa się już na kilka tygodni przed Bożym Narodzeniem. Wszystkich opanowuje gorączka zakupów. Właściciele sklepów prześcigają się w pomysłach dekorowania wystaw. Ulice miast przystrojone są kolorowymi lampkami i gwiazdkami. Święta Bożego Narodzenia pełnią we Francji bardzo ważną rolę. Są to święta rodzinne. Francuzi wręczają sobie ręcznie robione kartki świąteczne oraz kupują prezenty. We Francji, w przeciwieństwie do Polski, nie ma Wigilii. Francuzi biorą udział we mszy, a 25 grudnia siadają do wspólnego obiadu. W ten dzień je się indyka nadziewanego kasztanami i pije dużo szampana.

We **Włoszech** Święta Bożego Narodzenia mają tysiącletnią tradycję. Włosi wysyłają wiele kartek z życzeniami do rodziny i przyjaciół. 8 grudnia ubiera się choinkę oraz budowane są żłobki w kościołach. 24 grudnia obchodzona jest Wigilia - uroczysta kolacja, podczas której jedzone są typowe włoskie ciasta - penettone i pandoro, a także nugat, migdały i orzechy

laskowe. Włosi biorą udział w pasterce. W czasie Bożego Narodzenia rozdają prezenty.

Boże Narodzenie w **Rosji** - zgodnie z kalendarzem juliańskim, według którego żyje rosyjski Kościół prawosławny - obchodzone jest w tydzień po Nowym Roku. Jest to święto niezwykle radosne. Wielu Rosjan tradycyjnie udaje się wówczas do cerkwi. Liturgia Narodzenia Pańskiego zaczyna się zwykle po północy z 6 na 7 stycznia. Prezenty dzieciom, czyli najczęściej zabawki i słodycze, przynosi Dziadek Mróz i Śnieżynka, wnuczka Dziadka Mroza.

Na **Węgrzech** w czasie świąt organizuje się wielkie bale dla dzieci. Najważniejszy z nich odbywa się w stolicy kraju, Budapeszcie, w budynku Parlamentu. Uczestniczą w nim znani aktorzy i artyści. Pod obrus leżący na stole wkłada się sianko. Wyciągnięcie najdłuższego źdźbła wróży długie życie. W czasie Wigilii i Świąt Bożego Narodzenia Węgrzy jedzą pieczonego indyka, zupę rybną oraz rosół z kury. Na stole nie może zabraknąć ciasta z makiem, bo mak zapewnia rodzinie miłość.

Święta Bożego Narodzenia w **Stanach Zjednoczonych** są tak różnorodne pod względem kultury i tradycji, jak same Stany - skupisko wszystkich nacji świata. Amerykanie zebrali do jednego świątecznego worka różnorodne piosenki, historie, zabawy z niemal całego globu. Jest tu zarówno świąteczna choinka, udekorowana lampkami i bombkami, z aniołkiem lub gwiazdą na czubku, wystawny świąteczny obiad, jak i prezenty oraz Kalendarz Adwentowy. Choinka i kalendarz przybyły do Stanów z Niemiec, karty świąteczne - z Anglii, z Irlandii - zwyczaj dekorowania okien świątecznymi lampionami. Można się jednak doszukać także typowo amerykańskich akcentów! Są nimi świąteczne postacie: Rudolph - czerwono-nosy, najbardziej znany renifer z zaprzęgu Świętego Mikołaja oraz Frosty - „zmarznięty” bałwanek.

Red.